

N:o 98.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 17 maj 1889.
— — — — Andra Kammaren den 17 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, angående undersökning beträffande de å kronojord inom Norrbotten befintliga apatitlager m. m.

(Första Kammarens tillfälliga utskotts n:o 2 utlåtande n:o 17.)

Till Konungen.

Enligt gällande grufvestadga kan staten hvarken sjelf eller genom öfverlåtelse deltaga uti grufarbete å kronojord. Inmutare har nemligen uteslutande rätt att bearbeta såväl den inmutade mineralfyndigheten som andra inmutningsbara mineral, hvilka inom utmålet förekomma, men öfver öfriga mineraliska ämnen inom det inmutade området eller utmålet har inmutaren icke någon vidare brytningsrätt, än som är erforderlig för grufarbetets ändamålsenliga drifvande, och icke någon annan dispositionsrätt, än hvad för grufdriftens ändamål behöfves. Allt öfrigt deraf tillhör jordegaren, så framt det af honom mot erläggande af godtgörelse för brytnings- och uppfodringskostnader afhemtas inom sextio dagar efter tillsägelse. Jordegarens rätt i detta afseende utöfvas å kronojord af jordens innehafvare.

Med åberopande af dessa stadganden har hos Riksdagen blifvit framhållet, att staten genom desamma frånträdt rätten att i grufföretag å

kronojord deltaga, men kvarstår i sin rätt att tillgodonjuta de fördelar, som kunna vinnas utur sådana under grufarbetets fortgång upptagna mineral, hvilka icke äro inmutningsbara.

Det har sedan åtskilliga år tillbaka varit känt, att inom Norrbotten, särskildt vid Gellivara, förekommer apatit, ett högst värderikt, icke inmutningsbart mineral, och att detta mineral dels förekommer fristående i afsevärdt mäktiga lager, dels åtföljer jernmalmen. Apatiten, hvars stora betydelse för Europas jordbruk är välkänd, införes till Sverige från utlandet, bland andra ställen från Kragerö i Norge. Detta mineral förbrukas i stor mängd både inom och utom Sverige samt eger ett högt prisvärde, hvilket vida bättre än jernmalm kan bära transportkostnader. År 1887 importerades till Sverige 14,517,535 kilogram apatit och koprolit till värde af 871,652 kronor samt 9,784,191 kilogram andra superfosfater till värde af 684,893 kronor. Då häraf uppenbart framgår, att vårt land redan nu förbrukar en stor myckenhet fosfater och det fördenskull lär vara af betydande vigt att få utrönt, huruvida vid Gellivara och i öfrigt inom Norrbotten apatiten förekommer i sådan myckenhet, att dess brytning och bearbetning skulle blifva lönande samt huruvida fosfathaltiga mineralier förekomma bland jernmalmen på sådant sätt, att en samtidig framställning af tackjern och thomasslagg blefve inbringande och sålunda för landet komme att medföra afsevärda fördelar, får Riksdagen, hos hvilken framställning i ämnet skett, anhålla, att Eders Kongl. Maj:t täcktes ofördröjligen låta anställa undersökning om förekomst, utsträckning och beskaffenhet af de vid Gellivara och i allmänhet inom Norrbotten befintliga apatitlager å kronojord samt vidtaga de åtgärder, som, till bevarande af statens rätt och fördel, deraf må kunna föranledas.

Stockholm den 17 maj 1889.

Med undersåtlig vördnad.